

Mål, planer och program tillhörande samrådsförslag till Västerviks kommuns översiktsplan (ÖP2050)

Innehåll

Inledning	4
Nationella mål, planer och program	4
Nationella mål	4
Förhållningssätt i ÖP2050 till nationella mål	5
De globala hållbarhetsmålen Agenda 2030	5
Sveriges miljömål	6
Sveriges klimatmål	7
Mål för energipolitiken	8
Mål för bostäder och samhällsplanering	8
Folkhälsomål	9
Friluftsmål	9
Mål för transportpolitiken	9
Barnkonventionen	10
Jämställdhetsmål	11
Nationella mål för kultur	12
Nationella mål för kulturmiljö	12
Nationellt mål för arkitektur-, form- och designpolitiken	12
Mål för civilt försvar	13
Beredskapshänsyn	14
Hemlöshetsstrategi	14
Andra nationella planer och program av vikt för fysisk planering	14
Nationell plan för transportsystemet 2022–2033	15
Nationell strategi för hållbar regional utveckling i hela landet 2021–2030	15
Nationella mål för funktionshinderspolitiken	16
Havsplan för Östersjön	16
Fossilfritt Sverige	17
Regionala mål, planer och program	17
Regional utvecklingsstrategi - Klimat att växa i med utblick mot 2040	17
Regional strukturbild	18
Regionsamverkan Sydsverige	18
Klimat- och energistrategi för Kalmar län 2019–2023	19
Kalmar läns åtgärdsprogram för miljömålen 2023-2027	20
Skärgårdsprogram för Östergötlands och Kalmar län	20
Regional vattenförsörjningsplan 2024-2030	21
Regionalt serviceprogram 2026-2030	21
Trafikförsörjningsprogram för Kalmar län 2025–2033	22
Regional transportplan för Kalmar län 2022-2033	23
Handlingsprogram för transportinfrastruktur 2024-2029	24
Cykelinfrastrukturplan 2023-2033	24
Fossilbränslefri region 2030, med handlingsprogram 2023-2025	24

Övriga regionala handlingsplaner och strategier.....	25
Kommunala mål, planer och program.....	25
Vision 2030 (2017)	26
Planeringsstrategi (2024)	26
Handlingsplan för bostadsförsörjning (2025)	27
Avfallsplan 2021–2030 (2021).....	27
Belysningsprogram (2017)	27
Biblioteksplan (2026)	27
Bredbandsstrategi (2013).....	28
Dagvattenstrategi (2020)	28
Digital strategi (2019).....	28
Energi- och klimatstrategi 2021–2023 (2021)	28
Folkhälsostrategi 2022–2030	29
Hamnstrategi (2018)	29
Handelspolicy (2015).....	29
Handlingsplan för förebyggande verksamhet och räddningstjänst enligt lagen om skydd mot olyckor	30
Integrationsstrategi 2023–2027(2022).....	30
Kulturmiljöprogram (2022)	30
Kulturstrategi 2016–2020 (2016)	31
Lokal åtgärdsplan för minskad övergödning i kustvatten 2017–2021 (2017).....	31
Långsiktig hemlöshetsstrategi för Västerviks kommun (2025).....	31
Naturvårdsprogram (2008)	32
Parkeringsstrategi (2018)	32
Policy för funktionshinderfrågor (2017)	33
Policy för grön- och blåstruktur i Västerviks stad med närmaste omgivningar (2008).....	33
Policy för offentlig konst (2025)	33
Risk- och sårbarhetsanalys (2023).....	33
Serviceplan för Västerviks och Oskarshamns kommuner (2025)	34
Styrdokument enligt Lag om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH) 2023-2026 (2023)	34
Säkerhetspolicy 2023–2026 (2023)	35
Tillväxt- och näringslivsstrategi 2023–2028 (2023)	35
Träbyggnadsstrategi (2022)	35
Turismstrategi 2013-2020 (2013).....	36
Vattenförsörjningsplan (2017)	36
Vattentjänstplan (2024)	36

Inledning

Översiktsplanen skapar förutsättningar för att Västervik de kommande åren ska kunna växa hållbart. Västervik ska vara en socialt, ekonomiskt och miljömässigt hållbar kommun och en attraktiv plats att bo, besöka och verka i. Detta genomsyrar därför inriktningsmål, strategier, principer och ställningstagande i översiktsplanen. Vägledande för hållbarhetsarbetet är Agenda 2030: de globala målen för hållbar utveckling samt kommunens vision.

Av översiktsplanen ska det enligt plan- och bygglagen framgå hur kommunen tänker ta hänsyn till nationella och regionala mål, planer och program av betydelse för en hållbar utveckling. Den översiktliga planeringen bör även beakta kommunens egna mål, planer, program och liknande dokument. En viktig del i arbetet är därför att identifiera vilka de för översiktsplaneringen mest relevanta målen, planerna och programmen är, och analysera på vilket sätt de kan och bör påverka planeringen.

Då målen, planerna och programmen förändras över tid ska denna sammanställning, liksom översiktsplanen, hållas aktuell och ses över i samband med framtagande av framtida planeringsstrategier.

Målen är både många och i många fall allmänt hållna. Därför måste de tolkas i samhällsbyggnadstermer och ges en mer hanterbar form för att den fysiska planeringen ska kunna svara upp mot dem.

Nationella mål, planer och program

Nationella mål

Det finns åtskilliga mål som kan betraktas som nationella i den meningen att de beslutats av riksdag, regering eller centrala statliga myndigheter. Flertalet av dem är främst avsedda för styrningen av de olika politikområdena i statsapparaten. I många fall är de mer eller mindre liktydiga med plan- och bygglagens portalparagraf och många av bestämmelserna i framför allt lagens andra kapitel om allmänna intressen som ska beaktas i fysisk planering och byggande. Här begränsas det därför till nationella mål som riksdagen antagit i särskild ordning med avsikt att de ska vägleda samhällsutvecklingen i stort eller som riktas direkt mot den fysiska planeringen.

Sammanlagt rör det sig om ett stort antal mål. Flera av dem har dock liknande innebörd och siktar mot de tre hållbarhetsaspekterna, även om de formuleras lite olika inom olika sakområden. Flera av de globala hållbarhetsmålen är exempelvis till stor del liktydiga med några av miljö, folkhälso- och friluftsmålen.

Förhållningssätt i ÖP2050 till nationella mål

De globala hållbarhetsmålen Agenda 2030

Agenda 2030 innehåller 17 globala mål som tagits fram av FN och antogs 2015. Målen ska bidra till socialt, ekonomiskt och miljömässigt hållbar utveckling och vara uppnådda till år 2030 i världens alla länder. Målen är inte juridiskt bindande, men över 190 länder – inklusive Sverige – har frivilligt förbundit sig att arbeta för att nå dem. Resultatet följs upp genom indikatorer och återkommande rapporter, både nationellt och inom FN:s politiska forum. Med de globala målen har världens åtagit sig till att uppnå fyra saker till år 2030:

- Att avskaffa extrem fattigdom.
- Att minska ojämlikheter och orättvisor i världen.
- Att främja fred och rättvisa.
- Att lösa klimatkrisen

De 17 målen är

1. Ingen fattigdom
2. Ingen hunger
3. God hälsa och välbefinnande
4. God utbildning för alla
5. Jämställdhet
6. Rent vatten och sanitet
7. Hållbar energi för alla
8. Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt
9. Hållbar industri, innovationer och infrastruktur
10. Minskad ojämlikhet
11. Hållbara städer och samhällen
12. Hållbar konsumtion och produktion
13. Bekämpa klimatförändringarna
14. Hav och marina resurser
15. Ekosystem och biologisk mångfald
16. Fredliga och inkluderande samhällen
17. Genomförande och globalt partnerskap

Alla 17 mål har dessutom en mängd delmål. Flera av målen går in i varandra, dessutom finns en del målkonflikter, framför allt mellan delmålen. Samtidigt ska målen ses som en helhet där det ena troligtvis inte kan uppnås utan att arbeta med flera av de andra.

Bedömning: ÖP2050 bidrar till genomförandet av de globala målen på flera sätt. Många av målen har en viss relevans, som god hälsa och välbefinnande, rent vatten och sanitet, hållbar energi, anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt, hållbar industri, innovationer och infrastruktur, hållbar konsumtion och produktion samt hav och marina resurser. Störst relevans bedöms hållbara städer och

samhällen, bekämpa klimatförändringarna samt ekosystem och biologisk mångfald ha.

ÖP2050 anses på flera sätt koppla an och bidra till målet om hållbara städer och samhällen. Åtaganden inom detta fokusområde i ÖP2050 inkluderar bland annat att arbeta för goda livsmiljöer, det vill säga väl fungerande och robusta samhällen som utformas för alla. Det innebär att den fysiska miljöns utformning ska bidra till att minska segregationen, öka den sociala sammanhållningen och ge förutsättningar för att nå nationella klimat- och miljömål.

ÖP2050 bidrar till att bekämpa klimatförändringar genom att främja hållbara transportmedel, värna om befintliga grönområden samt arbeta med ekosystemtjänster genom hela översiktsplaneprocessen. Det handlar om att göra insatser för klimatsäkring samt att integrera åtgärder mot klimatförändringar i den fysiska planeringen.

ÖP2050 värnar miljömässig hållbarhet genom att peka ut värdefulla grönområden och stråk, samt tar värdefulla naturmiljöer i beaktning. Det handlar om att skydda den biologiska mångfalden och naturliga livsmiljöer, främja hållbart skogsbruk, återställa naturvärden, värna biologisk mångfald och gynna ekosystemtjänster. Det handlar också om att bevara, restaurera och säkerställa hållbart nyttjande av ekosystem på land och i vatten.

Sveriges miljömål

Miljömålssystemet består av ett övergripande generationsmål, 16 miljö kvalitetsmål samt ett antal etappmål inom bland annat områdena biologisk mångfald, farliga ämnen, hållbar stadsutveckling, luftföroreningar och klimat. De olika målen beskriver vad som behövs göras för att nå en ekologiskt hållbar utveckling. Sveriges miljömål är det nationella genomförandet av den miljömässiga dimensionen av de globala hållbarhetsmålen.

Generationsmålet är ett övergripande mål för den svenska miljöpolitiken och är vägledande för miljöarbetet på alla nivåer i samhället. Generationsmålet visar på den samhällsomställning som krävs för att vi ska kunna lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta till kommande generationer. För att nå dit krävs politiska beslut och åtgärder i Sverige, EU och internationella sammanhang.

Sveriges miljömål är ledstjärnan i svenskt miljöarbete som definierar vilken miljö den svenska politiken ska styra mot. Alla aktörer i samhället behöver öka takten i genomförandet av den brådskande utveckling till ett hållbart samhälle. Miljömålen fungerar som vägledning för hela samhällets miljöarbete, såväl myndigheters, länsstyrelser, kommuners som näringslivets och andra aktörers. För att vi ska kunna nå de uppsatta målen behöver hela samhället gemensamt arbeta för att nå målen. Miljömålen i Kalmar län samordnas av Länsstyrelsen i Kalmar.

Bedömning: Översiktsplan 2050 skapar förutsättningar för att åstadkomma en utveckling som på flera sätt bidrar till nationella miljömål. Det handlar om att

skapa en bebyggelsestruktur som har ett samband med befintlig tätortsbebyggelse. ÖP2050 främjar transporter via gång och cykel samt kollektivtrafik som bidrar till minskade utsläpp och frisk luft. Översiktsplanen präglas av en samhällsplanering som drar stor nytta av kommunens befintliga infrastruktur-system och som utformas efter människors behov.

ÖP2050 verkar för en hållbar användning av mark och vatten. Nya och utvecklade markanspråk har skett med avvägning mot andra intressen och hänsyn till naturvärden. Där ny bostadsbebyggelse och exploatering för verksamheter föreslås finns tydliga ställningstaganden som redogör för vilka ekologiska värden, livsmiljöer och spridningssamband som efterföljande planering behöver förhålla sig till och samexistera med. Översiktsplanen belyser därutöver behovet av fler tätortsnära grönområden i tätorterna för att nyttja ekosystemtjänster för klimat-anpassning och öka trivselen. Översiktsplan 2050 tar även tydlig ställning för att långsiktigt bevara fler områden med höga natur- och friluftsvärden vilket är avgörande för målen om myllrande våtmarker, levande skogar och ett rikt växt- och djurliv.

Sveriges klimatmål

2017 antog Sverige ett klimatpolitiskt ramverk. Ramverket består av en klimatlag, klimatmål och ett klimatpolitiskt råd. Det långsiktiga målet innebär att Sverige inte ska ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären senast år 2045, för att därefter uppnå negativa utsläpp.

Det långsiktiga målet inom klimat är att senast år 2045 ska Sverige inte ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären, för att därefter uppnå negativa utsläpp. Målet innebär att utsläppen av växthusgaser från svenskt territorium ska vara minst 85 procent lägre senast år 2045 än utsläppen år 1990. De kvarvarande utsläppen ned till noll kan uppnås genom så kallade kompletterande åtgärder. För att nå målet får även avskiljning och lagring av koldioxid av fossilt ursprung räknas som en åtgärd där rimliga alternativ saknas. Vid beräkning av utsläppen från verksamheter inom svenskt territorium omfattas inte utsläpp och upptag från markanvändning, förändrad markanvändning och skogsbruk (LULUCF).

Sverige har etappmål till 2030 och 2040 som omfattar alla växthusgaser i den så kallade ESR-sektorn (EU:s ansvarsförordning). Utsläpp av växthusgaser som omfattas av EU:s utsläppshandelssystem ETS 1 är inte inkluderade i etappmålen. Målen omfattar heller inte utsläpp och upptag i markanvändningssektorn.

Etappmålen är:

- Utsläppen år 2020 bör vara 40 procent lägre än utsläppen år 1990.
- Utsläppen år 2030 bör vara 63 procent lägre än utsläppen år 1990.
- Utsläppen år 2040 bör vara 75 procent lägre än utsläppen år 1990.

Bedömning: ÖP2050 skapar möjligheter för ett effektivt och hållbart resande genom en långsiktig och hållbar infrastrukturplanering. Mål finns som syftar till ett

ökat kollektivt resande samt gång och cykel. Tillgång till olika typer av service över hela kommunen kan minska resandet och utsläppen samt en fortsatt digitalisering.

Mål för energipolitiken

Det övergripande målet för energipolitiken är att förena de tre grundpelarna om försörjningstrygghet, konkurrenskraft och ekologisk hållbarhet och på så sätt skapa villkor för en effektiv och hållbar energianvändning och en kostnadseffektiv svensk energiförsörjning med låg negativ påverkan på hälsa, miljö och klimat samt underlätta omställningen till ett ekologiskt hållbart samhälle.

Målen hänger delvis samman med klimatmålen. De delar som tydligare fokuserar på energi är dessa:

- Utsläppen för inrikes transporter exklusive inrikes flyg ska vara 70 procent lägre år 2030 jämfört med 2010.
- Energianvändningen ska vara 50 procent effektivare 2030 jämfört med 2005 (genom minskad energiintensitet).
- Elproduktionen ska år 2040 vara 100 procent fossilfri.

Dessutom finns mål för elsystemet:

- Planeringen av det svenska elsystemet ska ge förutsättningar för att leverera den el som behövs för en ökad elektrifiering och för att möjliggöra den gröna omställningen.
- Det svenska elsystemet ska ha förmågan att leverera el där efterfrågan finns, i rätt tid och i tillräcklig mängd, i den utsträckning det är samhällsekonomiskt effektivt. Omotiverade hinder i elsystemet ska undanröjas för att skapa förutsättningar för en effektiv marknad som främjar konkurrenskraftiga priser.

Bedömning: ÖP2050 syftar till att utveckla ett kollektivt och hållbart resande genom en långsiktig och hållbar infrastrukturplanering. Kommunen ska till 2050 kunna producera lika mycket energi som verksamheter inom kommunens geografi förbrukar. Samordning sker med processen för energiplanering.

Mål för bostäder och samhällsplanering

Det övergripande nationella målet för samhällsplanering, bostadsmarknad, byggande och lantmäteriverksamhet är att ge alla människor i alla delar av landet en från social synpunkt god livsmiljö där en långsiktigt god hushållning med naturresurser och energi främjas samt där bostadsbyggande och ekonomisk utveckling underlättas. Målet är också långsiktigt väl fungerande bostadsmarknader där konsumenternas efterfrågan möter ett utbud av bostäder som svarar mot behoven.

Bedömning: ÖP2050 med relaterade dokument som handlingsplan för bostadsförsörjning bidrar till utvecklingen av den lokala bostadsmarknaden. Via

ÖP2050 kan det i kommunen åstadkommas tillskott av attraktiva boenden som motsvarar behoven i kommunen.

Folkhälsomål

Den nationella folkhälsopolitiken med ett övergripande, nationellt folkhälso-politiskt mål och åtta tillhörande målområden syftar till att skapa förutsättningar för en god hälsa för rikets befolkning. Arbetet berör aspekter som jämlik hälsa, trygghet, miljöer, levnadsvillkor med mera. Insatser för folkhälsa bör förbättra villkoren för de grupper som är socialt och ekonomiskt mest utsatta och som därmed löper störst risk att drabbas av ohälsa och för tidig död.

***Bedömning:** Översiktsplanen skapar lokala förutsättningar för en utveckling av livsmiljöer som främjar folkhälsan hos invånarna. Det kan handla om att säkerställa att det finns säkra gång- och cykelvägar, trygga offentliga rum, goda möjligheter till rekreation och tillgång till fysiska aktiviteter och mötesplatser. En annan del i arbetet för en bättre folkhälsa berör människors delaktighet, samhällsansvar och inkludering. Västerviks kommun har genomfört många medborgardialoger under översiktsplanarbetet.*

Friluftsmål

Friluftslivet ger oss hälsa, naturförståelse och regional utveckling. Den nationella friluftspolitiken finns för att säkerställa invånarnas möjlighet att vistas i naturen och utöva friluftsliv med allemansrätten som grund. De nationella målen syftar bland annat till att säkerställa tillgången av attraktiv natur i närheten av tätorter, att göra naturområden attraktiva och tillgängliga för friluftsliv, fysisk rörelse i naturen för ökad folkhälsa och friluftslivets påverkan på landsbygdsutveckling.

***Bedömning:** Invånare i Västerviks kommun har mycket goda förutsättningar att utöva friluftsliv i attraktiva, tätortsnära naturområden samt stora relativt orörda områden långt ifrån en tätort. En viktig del i översiktsplaneringen är att fortsättningsvis säkerställa tillgången på kvalitativa och tillgängliga grön- och naturområden i en vidsträckt kommun. Tillgängligheten till friluftslivets stora värden i skärgården behöver utvecklas vidare.*

Mål för transportpolitiken

Transportpolitikens övergripande mål är att säkerställa en samhällsekonomiskt effektiv och långsiktigt hållbar transportförsörjning för medborgarna och näringslivet i hela landet.

Funktionsmål

Funktionsmålet innebär att transportsystemets utformning, funktion och användning ska medverka till att ge alla en grundläggande tillgänglighet med god kvalitet och användbarhet samt bidra till utvecklingskraft i hela landet. Transport-systemet ska vara jämställt, det vill säga likvärdigt svara mot kvinnors respektive mäns transportbehov.

Hänsynsmål

Hänsynsmålet innebär att transportsystemets utformning, funktion och användning ska anpassas till att ingen ska dödas eller skadas allvarligt, bidra till att det övergripande generationsmålet för miljö- och miljö kvalitetsmålen nås samt bidra till ökad hälsa.

Etappmål:

- Växthusgasutsläppen från inrikes transporter – utom inrikes luftfart som ingår i EU:s utsläppshandelssystem – ska minska med minst 70 procent senast 2030 jämfört med 2010.
- Antalet omkomna till följd av trafikolyckor inom vägtrafiken, sjöfarten respektive luftfarten ska halveras till år 2030. Antalet omkomna inom bantrafiken ska halveras till år 2030. Antalet allvarligt skadade inom respektive trafikslag ska till år 2030 minska med minst 25 procent.

Transportpolitiken befinner sig i vissa avseenden i konflikt med principer för en tätare stad och stadstillväxt, som ställs mot ambitionerna inom landsbygdsutveckling och försörjande ekosystemtjänster. Målområdet har tydliga synergier med andra målområden som social hållbarhet (folkhälsomålen, jämlika och jämställda livsvillkor), klimat och energi samt miljö när det kommer till bland annat luftkvalitet.

Bedömning: Västerviks kommun har i ÖP2050 målsättningar om att förbättra tillgängligheten i transportnätet till närliggande kommuner och regioner, för att åstadkomma ökad social hållbarhet och en god ekonomisk utveckling. Ett säkert och robust transportsystem är högt prioriterat av kommunen. Tydliga ställningstaganden kring att bevara och utveckla den infrastruktur som redan finns är avgörande för en hållbar utveckling av transportsystemet.

Barnkonventionen

Barnkonventionens syfte är att garantera alla barn deras mänskliga rättigheter. FN:s konvention om barnets rättigheter, eller barnkonventionen som den ofta kallas, antogs av FN:s generalförsamling den 20 november 1989.

Barnkonventionen är idag svensk lag. Barnkonventionen innehåller 54 artiklar som på olika sätt beskriver hur barns rättigheter kan garanteras. De artiklar som i olika omfattning anses ha störst relevans för översiktsplaneringen:

- Artikel 2: Alla barn har samma rättigheter och lika värde. Ingen får diskrimineras.
- Artikel 3: I alla åtgärder som rör barn ska man i första hand beakta vad som bedöms vara barnets bästa
- Artikel 6: Varje barn har rätt att överleva, leva och utvecklas fysiskt, psykiskt, andligt, moraliskt och socialt
- Artikel 12: Barn har rätt att uttrycka sina åsikter och få dem beaktade i alla frågor som berör dem

Översiktsplanering kan i viss mån påverka barns rättigheter, lika värde samt barnets bästa genom att skapa trygga och inbjudande offentliga miljöer att vistas i. Dock krävs också en inkluderande samhällsbyggnadsprocess och möjligheter för medskapande tillsammans med barn.

Bedömning: *Fysisk planering lägger grunden för hur vårt samhälle utvecklas. Detta påverkar i sin tur barns fysiska och mentala hälsa, exempelvis genom att det finns en god tillgänglighet och närhet till naturområden och lekplatser, även friytor på skolor. ÖP2050 ska även skapa förutsättningar för att barn ska vara sig trygga när de rör sig mellan olika målpunkter i samhället. Översiktsplanen kan även begränsa miljöförstörande verksamhet (exempelvis minska gifter i luft, vatten och mark) så att det inte påverkar barn negativt.*

Jämställdhetsmål

Målet för Sveriges jämställdhetspolitiska arbete är att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv.

Det finns även sju jämställdhetspolitiska delmål:

- En jämn fördelning av makt och inflytande. Kvinnor och män ska ha samma rätt och möjlighet att vara aktiva samhällsmedborgare och att forma villkoren för beslutsfattandet i samhällets alla sektorer.
- Ekonomisk jämställdhet. Kvinnor och män ska ha samma möjligheter och villkor i fråga om betalt arbete som ger ekonomisk självständighet livet ut.
- Jämställd utbildning. Kvinnor och män, flickor och pojkar ska ha samma möjligheter och villkor när det gäller utbildning, studieval och personlig utveckling.
- Jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet. Kvinnor och män ska ta samma ansvar för hemarbetet och ha möjligheter att ge och få omsorg på lika villkor.
- Jämställd hälsa. Kvinnor och män, flickor och pojkar ska ha samma förutsättningar för en god hälsa samt erbjudas vård och omsorg på lika villkor.
- Mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer och utnyttjande i prostitution och människohandel ska upphöra. Alla, oavsett kön, ska genom hela livet ha samma rätt och möjlighet till kroppslig och psykisk integritet.
- Hedersrelaterat våld och förtryck ska upphöra. Alla, oavsett kön, ska genom hela livet ha samma rätt och möjlighet att leva sitt liv utan att begränsas av kollektivt grundade hedersnormer.

Bedömning: *Översiktsplanen omfördelar inte makt i samhället men kan påminna om vikten av inkluderande processer i samhällsbyggandet samt att offentliga miljöer ska utformas för allas inkludering. Det tar ÖP2050 vara på exempelvis i frågor om gestaltning.*

Nationella mål för kultur

De nationella målen för kulturpolitiken är att kulturen ska vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft med yttrandefriheten som grund, att alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet och att kreativitet, mångfald och konstnärlig kvalitet ska präglade samhällets utveckling.

För att uppnå de kulturpolitiska målen ska kulturpolitiken:

- främja allas möjlighet till kulturupplevelser, bildning och till att utveckla sina skapande förmågor,
- främja kvalitet och konstnärlig förnyelse,
- främja ett levande kulturarv som bevaras, används och utvecklas,
- främja internationellt och interkulturellt utbyte och samverkan,
- särskilt uppmärksamma barns och ungas rätt till kultur.

***Bedömning:** I ÖP2050 belyses kulturen som centralt i samhällsbyggandet. Mötesplatser för olika målgruppers kulturutövande är avgörande för trivsel och attraktivitet. ÖP2050 syftar till att stärka möjligheten till kulturutövande.*

Nationella mål för kulturmiljö

I målen för kulturmiljöarbetet ska det statliga kulturmiljöarbetet främja:

- ett hållbart samhälle med en mångfald av kulturmiljöer som bevaras, används och utvecklas,
- människors delaktighet i kulturmiljöarbetet och möjlighet att förstå och ta ansvar för kulturmiljön,
- ett inkluderande samhälle med kulturmiljön som gemensam källa till kunskap, bildning och upplevelser, och
- en helhetssyn på förvaltningen av landskapet som innebär att kulturmiljön tas till vara i samhällsutvecklingen.

Dessa mål är vägledande för kommuner.

***Bedömning:** ÖP2050 ger stort värde till kommunens rika kulturmiljöer i alla delar av kommunen. Kulturmiljöerna står i centrum för bevarande men också för en utvecklad känsla av platsen identitet.*

Nationellt mål för arkitektur-, form- och designpolitiken

Målet för statens arbete med arkitektur, form och design är följande:

Arkitektur, form och design ska bidra till ett hållbart, jämlikt och mindre segregerat samhälle med omsorgsfullt gestaltade livsmiljöer, där alla ges goda förutsättningar att påverka utvecklingen av den gemensamma miljön.

Målet ska uppnås genom att:

- hållbarhet och kvalitet inte underställs kortsiktiga ekonomiska överväganden,

- kunskap om arkitektur, form och design utvecklas och sprids,
- det offentliga agerar förebildligt,
- estetiska, konstnärliga och kulturhistoriska värden tas till vara och utvecklas,
- miljöer gestaltas för att vara tillgängliga för alla, och
- samarbete och samverkan utvecklas, inom landet och internationellt.

Det brukar kallas för en politik för gestaltad livsmiljö. Målet är styrande för statens initiativ när det gäller arbetet med gestaltade livsmiljöer, arkitektur, form och design. Målet är vägledande för kommuner och regioner.

Bedömning: ÖP2050 värnar hållbarhet och kvalitet i gestaltning av den offentliga miljön samt värnar om Tjustbygdens kulturhistoria. Trivsamma mötesplatser i det offentliga rummet eftersträvas.

Mål för civilt försvar

Sveriges totalförsvar består av civilt och militärt försvar. Det civila försvaret omfattar hela samhället och alla de funktioner som måste fungera, också vid höjd beredskap och krig. Verksamheten inom civilt försvar bedrivs av många olika aktörer: statliga myndigheter, kommuner, regioner, näringsliv, enskilda och frivilligorganisationer. Civilt försvar är samhällets motståndskraft, som i fredstid består av planering och förberedelser.

Målet för det civila försvaret ska vara att ha förmåga att

- Värna civilbefolkningen
- Säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna
- Upprätthålla en nödvändig försörjning
- Bidra till det militära försvarets förmåga vid väpnat angrepp eller krig i vår omvärld
- Upprätthålla samhällets motståndskraft mot externa påtryckningar och bidra till att stärka försvarsviljan
- Bidra till att stärka samhällets förmåga att förebygga och hantera svåra påfrestningar på samhället i fred
- Med tillgängliga resurser bidra till förmågan att delta i internationella fredsfrämjande och humanitära insatser.

Följande nationella mål är särskilt relevant för samhällsplanering, totalförsvaret och samhällets förmåga att möta olika typer av kriser och hot:

- Nationellt mål för totalförsvaret
- Regeringens mål för krisberedskap
- Nationell säkerhetsstrategi

Bedömning: Målen för civilt försvar är vägledande. ÖP2050 stävar efter en robust samhällsbyggnad som är motståndskraftig vid kriser.

Beredskapshänsyn

Samhällsplaneringens huvudsyfte är att tillgodose grundläggande behov i samhället. Med beredskapshänsyn i samhällsplaneringen avses en samhällsutveckling som i fred tillgodoser totalförsvars-, krisberedskaps- och olycks-perspektivet. Att redan i fredstid bygga beredskap i samhället så att det tar höjd för kriser, och ytterst krig är både billigare och enklare än att vänta till att någonting har hänt.

Att totalförsvårshänsyn ska tas i samhällsplaneringen framgår i lagstiftningen, bland annat i plan- och bygglagen och miljöbalken. Totalförsvaret befinner sig i en intensiv återuppbyggnadsfas med en skyndsam utveckling och stora osäkerheter som stundtals är svåra att navigera i. Förutsättningarna för att beakta totalförsvarets intressen är därför ännu inte helt tydliggjorda, utan hänger tätt samman med den pågående totalförsvarsutvecklingen. I takt med att platser, anläggningar och infrastruktur identifieras kommer dessa att behöva beaktas i den fysiska samhällsplaneringen. Eftersom totalförsvarsplaneringen behöver integreras och beaktas i samhällsplaneringen är relationen mellan beredskaps-ansvariga och samhällsplanerare viktig och behöver utvecklas.

***Bedömning:** Beredskapshänsynen är vägledande för kommunens arbete med exempelvis sårbarhet, olyckor, farligt gods och klimatanpassning. ÖP2050 stävar efter en robust samhällsbyggnad som är motståndskraftig vid kriser.*

Hemlöshetsstrategi

Den nationella hemlöshetsstrategin som beslutades 2022 syftar till att minska antalet personer som befinner sig i hemlöshet och förebygga att människor hamnar i situationer av hemlöshet. I strategin anges fyra mål för att motverka hemlöshet:

- Mål 1. Hemlöshet ska förebyggas
- Mål 2. Ingen ska bo eller leva på gatan
- Mål 3. Bostad först bör införas nationellt
- Mål 4. Det sociala perspektivet i samhällsplaneringen ska stärkas

Tillgång till en bostad är en mänsklig rättighet och en förutsättning för ett gott liv. Trots detta finns det personer i nästan alla kommuner som lever i en situation av hemlöshet.

***Bedömning:** I ÖP2050 eftersträvas ett samhälle med minskad segregation, öppna mötesplatser, god och tillgänglig boendemiljö samt goda livsmiljöer.*

Andra nationella planer och program av vikt för fysisk planering

När det gäller nationella planer och program är det framför allt tre som har betydelse för översiktsplaneringen. Två av dessa kanaliseras även via den regionala planeringen. Transportplanen ligger till grund för länstransportplanen

och den nationella strategin för hållbar regional tillväxt och attraktionskraft vidareutvecklas i den regionala utvecklingsstrategin. Havsplanering hanteras däremot av kommuner och Länsstyrelserna.

Nationell plan för transportsystemet 2026–2037

Statens planering av statlig transportinfrastruktur styrs genom en långsiktig nationell plan som fastställs av regeringen. Planerna är 12-åriga och revideras vanligtvis en gång per mandatperiod. Beslut om en ny nationell plan för transportinfrastrukturen för åren 2026–2037 kom i april 2026.

Planen beskriver hur den statliga infrastrukturen för järnvägar, vägar samt sjö- och luftfart ska underhållas och utvecklas. Det omfattar drift och underhåll av statliga vägar och järnvägar, investeringar i statliga vägar, järnvägar, farleder och slussar, åtgärder för att minska infrastrukturens miljöpåverkan samt medel till forskning och innovation.

Bedömning: I den nationella planen får Kalmar län en mycket låg andel medel per capita och dessutom har satsningen på E22 Gladhammar - Verkeböck tagits bort ur planen. ÖP2050 pekar på att utvecklad transportinfrastruktur är grundläggande för att utveckla den lokala och regionala arbetsmarknaden samt att ge starkare kopplingar till omgivande arbetsmarknader.

Nationell strategi för hållbar regional utveckling i hela landet 2021–2030

Målet för den regionala utvecklingspolitiken är utvecklingskraft med stärkt lokal och regional konkurrenskraft för en hållbar utveckling i alla delar av landet. Genomförandet av den regionala utvecklingspolitiken ska vara samordnad med landsbygdpolitiken, politiken för hållbar stadsutveckling, miljöpolitiken samt andra berörda politikområden. De stora samhällsutmaningarna som genomsyrar strategin är miljöproblem och klimatförändringar, demografiska förändringar samt ökade klyftor inom Sverige och inom EU.

För att uppnå målet, möta samhällsutmaningarna, ta till vara möjligheterna och hitta lösningar identifierar regeringen fyra strategiska områden som ska ligga till grund för genomförandet av den regionala utvecklingspolitiken 2021–2030:

- Likvärdiga möjligheter till boende, arbete och välfärd i hela landet.
- Kompetensförsörjning och kompetensutveckling i hela landet.
- Innovation och förnyelse samt entreprenörskap och företagande i hela landet.
- Tillgänglighet i hela landet genom digital kommunikation och transportsystem.

Bedömning: ÖP2050 förhåller sig till den regionala utvecklingsstrategin i dessa frågor där förutsättningarna skiljer sig över landet.

Nationella mål för funktionshinderspolitiken

Det nationella målet för funktionshinderspolitiken är att, med FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som utgångspunkt, uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet i samhället för personer med funktionsnedsättning i ett samhälle med mångfald som grund. Målet ska även bidra till ökad jämställdhet och att barnrättsperspektivet uppmärksammas.

För att nå det nationella målet inriktas arbetet mot fyra områden:

- principen om universell utformning
- befintliga brister i tillgängligheten
- individuella stöd och lösningar för individens självständighet
- att förebygga och motverka diskriminering.

Arbetet med att åtgärda befintliga brister i tillgängligheten gäller allt som redan finns och som inte är tillgängligt. Mycket av det som finns i samhället är inte planerat eller utformat utifrån människors olika behov och därför har olika hinder skapats. Om vi tar bort dessa hinder kan fler människor få tillgång till och vara involverade i samhället.

Bedömning: ÖP2050 utgår från principen om universell utformning. Det innebär att människor är olika med olika behov och förutsättningar och utifrån denna kunskap formas samhällsplaneringen. Genom att utgå från mångfalden i samhället kan vi skapa lösningar som fungerar för fler. När vi gör generella lösningar som är tillgängliga för fler minskar behoven att skapa individuella lösningar för personer med funktionsnedsättning och dyra anpassningar i efterhand. Universell utformning handlar även om att fler tillgängliga och generella lösningar även ger samhällsvinster.

Havsplan för Östersjön

Havsplanering är ett viktigt verktyg för att samordna olika intressen utifrån en helhetssyn på havet i Sverige. Genom att vägleda om hur havet ska användas bidrar havsplanering till bevarande av miljön och skapar förutsättningar för ett hållbart nyttjande.

I Sverige är det Havs- och vattenmyndigheten som tar fram förslag till havsplaner som beslutas av regeringen. Inom EU ska alla länder med kust ha havsplaner och det finns flera internationella samarbeten om havsplanering. Havsplanen utgörs av nationella ställningstaganden kring hur havsområdet ska användas. År 2022 beslutade regeringen om de första havsplanerna, det är dessa som är gällande i dagsläget. Under 2025 har Havs- och vattenmyndigheten lagt fram ett förslag om ändrade havsplaner som ligger hos regeringen för beslut. Havsplaner finns för Bottniska viken, Östersjön och Västerhavet och det är planen för Östersjön som är av relevans för Västerviks kommun.

Bedömning: ÖP2050 förhåller sig till havsplanen på det sätt att farleden till Västerviks hamn Lucerna värnas, riksintresse för yrkesfisket och försvaret värnas samt att mer kunskap kring havets naturvärden eftersträvas.

Fossilfritt Sverige

Västerviks kommun är medlemmar i Fossilfritt Sverige som arbetar med att öka takten i klimatomställningen. Målet är att göra Sverige till ett av världens första fossilfria välfärdsländer. Initiativet startades av regeringen 2015. Sedan dess har 23 branscher, som står för över 70 procent av Sveriges territoriella utsläpp, tagit fram färdplaner för fossilfri konkurrenskraft inom ramen för Fossilfritt Sverige. Sex strategier har skapats för att utveckla gemensamma lösningar för att snabbare genomföra färdplanerna. Över 500 aktörer i form av företag, kommuner, regioner och organisationer ställer sig bakom målsättningen.

Bedömning: Fossilfritt Sveriges färdplaner och strategier är vägledande för ÖP2050 genom arbetet med minskade utsläpp, möjligheter för lokal energiproduktion samt att tillskapa verksamhetsmark för grön omställning.

Regionala mål, planer och program

Regionala mål, planer och program som rör översiktsplanen handlar främst om regional utveckling, klimatfrågor och infrastruktur. Främst berörs Region Kalmar läns utvecklingsstrategi (RUS 2030 – Klimat att växa i) med tillhörande strategier/planer och styrdokument från Länsstyrelsen i Kalmar. Här finns även det strategiska samarbetet via Regionsamverkan SydSverige, RSS.

Regional utvecklingsstrategi - Klimat att växa i med utblick mot 2040

Kalmar läns regionala utvecklingsstrategi är övergripande och sammanfattar arbetet med hållbar utveckling i hela Kalmar län. Den är ett prioriteringsunderlag och definierar de utmaningar och möjligheter som är kopplade till regional utveckling och som bedöms ha störst betydelse för länet framöver. Ett klimat att växa i är ett klimat där människor, natur, företag, föreningar och organisationer växer och där det finns förutsättningar för en hållbar utveckling i länets alla landsbygder, tätorter och städer.

Strategin lyfter fram fyra styrkor:

- Starka varumärken och kompetensområden
- Attraktiva kunskapsmiljöer
- Levande landsbygder med höga natur- och kulturmiljövärden
- God förmåga och förutsättningar att samarbeta

Den lyfter även tre utmaningar:

- Demografisk förändring och minskad befolkning
- Invånare med allt mer ojämlika livsvillkor
- Omställning krävs för klimatanpassning och minskad negativ miljöpåverkan

Kalmar län ska bli en hållbar region där människor växer, företag och organisationer etablerar sig och utvecklas, konkurrenskraften har stärkts och kopplingen mellan stad och land är stark. Strategin har en tydlig koppling till Agenda 2030 med särskilt fokus på social hållbarhet, minskad ojämlikhet och minskade skillnader inom länet. Tre kraftsamlingsområden för länet pekas ut i RUS:

- Goda och jämlika livsvillkor – hälsa, delaktighet och kultur.
- Hållbara och attraktiva livsmiljöer – miljö, tillgänglighet och livsmiljöer.
- Konkurrenskraft och innovativt näringsliv – omställning, kompetens och internationalisering.

Bedömning: RUSen berör många utvecklingsfrågor som är relevanta för ÖP2050. Främst bedöms kollektivtrafik, klimatanpassning, minskad miljöpåverkan och samhällsplanering ge avtryck i översiktsplanering. ÖP2050 syftar till att stärka kopplingar till andra kommuner och regioner, skapa goda livsvillkor, attraktiva livsmiljöer och ett innovativt näringsliv.

Regional strukturbild

I den regionala utvecklingsstrategin tillkom för första gången år 2026 ett rumsligt perspektiv via framtagandet av en regional strukturbild. Strukturbilden beskriver de breda penseldragen och den strategiska viljan för ett flerkärnigt Kalmar län 2040, vilket betyder att sydöstra Sverige knyts samman av en mångfald av olika landsbygder, tätorter och städer. Strukturbilden pekar ut funktionella samband som visar hur väl integrerade olika platser är gällande bland annat arbetsmarknad, bostadsmarknad, utbildning, service, kultur och turism. Genom att stärka länets funktionella samband där de skapar värde för människor och företag, såväl inom länet som utanför, får länet större och robustare funktionella geografier.

Bedömning: ÖP2050 utvecklar den regionala strukturbildens utpekande att norra länets behöver bättre kopplingar mot omgivande geografier. Då norra länet inte har en tillväxtmotor i sitt närområde krävs fler insatser för att komma närmare omvärlden. ÖP2050 pekar på flera insatser som stärker norra länets kopplingar till andra kommuner.

Regionsamverkan Sydsverige

De sex regionerna i Sydsverige; Jönköping, Kronoberg, Halland, Kalmar, Blekinge och Skåne samverkar över regiongränserna. Samarbetet omfattar områden som infrastruktur, kollektivtrafik, kultur, bredband och digitalisering, energiförsörjning, kompetensförsörjning. Samarbete sker på politisk och på tjänstemannanivå, där

både styrande och oppositionspolitiker medverkar. Målsättningen är att skapa en grund för ökad tillväxt och hållbar utveckling i Sydsverige och Sverige.

Regionsamverkan Sydsverige har tagit fram positionspapper inom infrastruktur (2024), kultur (2018), kollektivtrafik (2019) samt arbetsmarknad (2018) och kompetensförsörjning. Positionspapperen tydliggör vad regionerna vill inom respektive område. När den övergripande bilden är beslutad var man vill komma så handlar det om att tydliggöra prioriteringar utifrån positionspapperen och därefter förverkliga genom insatser.

Inom infrastruktur är positionen att:

- **Nationell och internationell tillgänglighet** – transportsystemet ska utvecklas så att kopplingarna med omvärlden stärks.
- **Sammanknutet Sydsverige** – transportsystemet ska stärka integration och sammanhållning i södra Sverige.
- **Konkurrensmässiga och hållbara godstransporter** – transportsystemet ska främja att gods transporteras så effektivt och hållbart som möjligt.

***Bedömning:** ÖP2050 syftar till att stärka kommunen som en samverkanspart, ett draglok för norra länet och utveckla transportinfrastrukturen mot exempelvis Jönköpings län via riksväg 40. Dock är det en utmaning att som Västervik ligga i hörnet av en stor samverkansregion och kommunens position i samverkan behöver stärkas.*

Klimat- och energistrategi för Kalmar län 2019–2023

Kalmar läns klimat- och energistrategi, framtagen av Länsstyrelsen, pekar ut de viktiga områden som vi alla måste arbeta med tillsammans på regional nivå. Den skapar förutsättningar för att nå internationella och nationella klimat- och energimål, samtidigt som den bidrar till att Kalmar län är en fossilbränslefri region 2030. Under 2024–2025 pågår arbete med en revidering av klimat- och energistrategin. Revideringen innebär ett större fokus på energiplanering, men också uppdateringar av respektive fokusområde och mål.

De övergripande klimat- och energimålen i strategin är:

- År 2030 ska utsläppen av växthusgaser i Kalmar län vara minst 80 procent lägre än år 1990.
- År 2030 är Kalmar län en fossilbränslefri region.
- Energieffektiviteten ska öka kontinuerligt.
- År 2020 är Kalmar läns energianvändning 20 procent effektivare än år 2005, mätt som tillförd energi i relation till BRP.
- År 2030 är Kalmar läns energianvändning 50 procent effektivare än år 2005, mätt som tillförd energi i relation till BRP.

Bedömning: ÖP2050 skapar möjligheter för ett effektivt och hållbart resande genom en långsiktig och hållbar infrastrukturplanering. Mål finns som syftar till ett ökat kollektivt resande samt gång och cykel. Tillgång till olika typer av service över hela kommunen samt en fortsatt digitalisering kan minska resandet och därmed utsläppen. Kommunen ska till 2050 kunna producera lika mycket energi som verksamheter inom kommunens geografi förbrukar. Samordning sker med processen för att ta fram en ny energiplan.

Kalmar läns åtgärdsprogram för miljömålen 2023-2027

Miljöarbetet pågår i olika verksamheter i Kalmar län. I åtgärdsprogrammet som Länsstyrelsen står bakom har länets aktörer gemensamt tagit fram vad som behöver göras för att vi ska närma oss de nationella miljömålen fram till 2027. Länet behöver sätta fokus på samverkan för att genomföra åtgärderna på det bästa och mest kostnadseffektiva sättet. Genom samarbete mellan näringsliv, kommuner, myndigheter, organisationer och föreningar kan vi utveckla arbetet för en bättre miljö i Kalmar län. Då kan vi nå ett miljömålsarbete som är mer integrerat i vardagen och där extra insatser ger effekt och utveckling.

Bedömning: Insatser som nämns som viktiga i åtgärdsprogrammet som påverkar ÖP2050 är att bevara och tillskapa fler vattenskyddsområden, vattenfördröjande åtgärder, möjliggöra för lokal produktion av förnyelsebara bränslen, hållbart transportsystem, utökad fjärrvärme, genomgång av kända föroreningar, restaurering av vattenmiljöer, skydd av marina naturvärden, naturskydd, bevara miljöer för hotade arter, insatser för klimatanpassning, ej exploatera värdefull jordbruksmark.

Skärgårdsprogram för Östergötlands och Kalmar län

Region Kalmar län har tillsammans med Region Östergötland tagit fram Skärgårdsprogram för Östergötlands och Kalmar län. Skärgårdsprogrammet strävar efter att ge en fördjupad förståelse samt att skapa samsyn kring kustens och skärgårdens förutsättningar och behov. Det fungerar som ett planeringsunderlag som beskriver de faktiska förhållandena för kust och skärgård samt presenterar förslag till utveckling inom regionernas ansvarsområden. Syftet med programmet är att ge vägledning vid beslutsfattande samt vid fördelning av ekonomiska resurser som rör kust och skärgård inom Östergötland och norra Kalmar län. Kommunerna har ingått samarbetsavtal med regionerna för att bidra till genomförandet.

Utvecklingsförslagen ska bidra till en skärgård där det finns:

- förutsättningar att bo, leva och bedriva verksamhet året runt,
- ändamålsenlig infrastruktur och transporter samt att
- skärgårdens natur-, kultur- och rekreationsvärden utvecklas och tas tillvara i samverkan med lokala aktörer.

Bedömning: ÖP2050 har tagit vara på skärgårdsprogrammets inriktning. ÖP2050 pekar ut Hasselö som en landsbygdsnod och fokuserar på att peka ut viktiga hamnanläggningar som möjliggör en levande skärgård. De stora natur- och kulturvärdena i Tjust skärgård värnas. En utveckla skärgårdstrafik eftersträvas för att ge ökad tillgänglighet.

Regional vattenförsörjningsplan 2024-2030

Som ett stöd i arbetet med att trygga en långsiktigt hållbar vattenförsörjning i länet, som tar höjd för dagens och framtida klimatförhållanden, i vardag, kris, höjd beredskap och krig, har Länsstyrelsen i Kalmar i samverkan med VA-huvudmän och kommuner tagit fram en regional vattenförsörjningsplan för Kalmar län. Vattenförsörjningsplanen innehåller målbilder samt förslag på åtgärder.

Kalmar län hör till den del i Sverige som har drabbats hårdast av torka och vattenbrist under de senaste decennierna. Förutsättningarna för dricksvattenförsörjning i länet är tidvis dålig på grund av begränsad grundvattenbildning och låga ytvattenflöden. Planen pekar ut 30 regionalt viktiga vattenresurser för dricksvattenförsörjningen. Länsstyrelsen har tagit fram en tydlig definition över vilka vattenresurser som kan klassas som regionalt viktiga. Den regionala vattenförsörjningsplanen lägger en grund för länets nuvarande och framtida arbete för att trygga dricksvattenförsörjningen i ett förändrat klimat.

Bedömning: Regional vattenförsörjningsplan är vägledande för ÖP2050. I ÖP2050 stävar Västerviks kommun efter att säkra vattentillgången för att bidra till hållbarhet och en positiv samhällsutveckling. Flera lokala styrdokument för vatten finns.

Regionalt serviceprogram 2026-2030

På uppdrag av regeringen har alla regioner tagit fram regionala serviceprogram som ska främja tillgången till kommersiell och offentlig service på landsbygden. I Region Kalmar län utgör programmet ett verktyg för landsbygdsutveckling med fokus på service och är kopplat till den regionala utvecklingsstrategin.

Det långsiktiga och övergripande målet för det regionala serviceprogrammet är att det ska finnas en god tillgänglighet till grundläggande kommersiell service för invånare, verksamheter och besökare i Kalmar län. Målvärdet är att minst 94 procent av länets folkbokförda ska ha 0-10 km till närmaste dagligvarubutik med fullsortiment.

Programmets innehåll ska leda till att

- befintliga och nya satsningar på samverkanslösningar uppmuntras och initieras
- nya typer av mötesplatser växer fram
- samordning främjas mellan aktörer och insatser för att öka tillgängligheten till service gles- och landsbygder för kvinnor, män och företag

- kopplingar mellan tillgänglighet till service och näringslivets utveckling främjas.

En målsättning med det regionala serviceprogrammet är att integrera service i samhällsplanering hos kommunerna.

Bedömning: I ÖP2050 har kommunen beskrivit utmaningarna och möjligheter med serviceutveckling i vår stora landsbygdskommun. Att peka ut serviceorter och landsbygdsnoder skapar en bättre möjlighet för kommunen att värna det lokala serviceutbudet. Dessutom styr kommunen arbetet via den kommunala serviceplanen.

Trafikförsörjningsprogram för Kalmar län 2025–2033

Region Kalmar län har i rollen som regional kollektivtrafikmyndighet ansvar för att utveckla en attraktiv och effektiv kollektivtrafik. I trafikförsörjningsprogrammet redovisar Region Kalmar län en inriktning för hur kollektivtrafiken ska utvecklas, tydliga och uppföljningsbara mål samt ett antal strategiska val för hur målen ska kunna nås.

Målen är:

- Fler resor ska genomföras i kollektivtrafiken.
- En större andel av de motoriserade resorna i länet ska genomföras i kollektivtrafiken.
- Andelen nöjda kunder i den allmänna kollektivtrafiken ska öka.
- Kollektivtrafikens påverkan på miljön ska minska.
- Kollektivtrafikens tillgänglighet för personer med funktionsnedsättningar ska öka.
- Fler länsinnevånare ska ha tillgång till kollektivtrafik med hög turtäthet.
- Kollektivtrafiken ska bli ekonomiskt effektivare.

Strategierna som region Kalmar län har valt är:

Stärk samplaneringen kring bebyggelseutveckling, infrastruktur och kollektivtrafik för en hållbar samhällsutveckling

Insatser:

- Tillväxtmotorn Kalmar
- Funktionell regionbusstrafik
- Strategiska noder

Stärk det strategiska arbetet för en hållbar trafikutveckling och trafikuppföljning.

Insatser:

- Belägningsgrad i fordon
- Energianvändning och kostnad per personkilometer
- Nya vanor

Gör det enklare att resa kollektivt

Insatser:

- Fortsatt utveckling av taxor, resevillkor och biljett- och betalsystem inom länet och mellan regioner.

Bedömning: I ÖP2050 konstateras att kollektivtrafiken ska vidareutvecklas för att bidra ännu mer till stärkt omvärldskontakt, underlätta för invånarna att pendla till arbete och studier samt göra det möjligt att nå basservice inom kommundelarna. Strategins stora fokus på tillväxtmotorn Kalmar bedöms inte gynna en positiv utveckling av norra länet och Västerviks kommun. Här hänvisar Västerviks kommun istället till ställningstaganden i ÖP2050. ÖP2050 pekar dock på utvecklingen av funktionell regionbusstrafik och strategiska noder för att öka det kollektiva resandet i Västerviks kommun, i linje med trafikförsörjningsprogrammet. Västerviks kommun vill verka för utveckling av kollektivtrafiken i kommunen och norra länet tillsammans med kollektivtrafikmyndigheten.

Regional transportplan för Kalmar län 2022-2033

I den regionala planen är utgångspunkten att prioritera åtgärder som stödjer länets utvecklings- och tillväxtpotential. Det handlar om att stärka länets tillväxtmotor och regionala kärnor samt att skapa förutsättningar för en hållbar regionförstoring med större och robustare arbetsmarknadsregioner. I Kalmar län utgörs det regionala vägnätet av samtliga statliga vägar utom E22, riksväg 25 och riksväg 40. Dessa tre vägar samt järnvägarna i Kalmar län ingår i den nationella transportplanen.

Förslag till ny regional transportplan för Kalmar län åren 2026-2037 ska antas av regionfullmäktige under 2026. I arbetet med att fördela de ekonomiska ramarna för planperioden 2026-2037 fokuserar Region Kalmar län bland annat på riksväg 35 (sträckan Gamleby- Åtvidaberg). Fokus för byggnation och utredning av stråken är att nå de nationella transportpolitiska målen kopplat till tillgänglighet och trafiksäkerhet. Särskilt fokus läggs på målbilden att nå en långsiktigt hållbar transportförsörjning för medborgare och näringsliv i hela landet, och att skapa goda förutsättningar för alla transportslag.

Bedömning: Den regionala transportplanen har stark påverkan på möjligheten att genomföra de satsningar på infrastruktur som ÖP2050 pekar ut. I ÖP2050 pekar kommunen ut viljan att förbättra kommunikationerna exempelvis via riksväg 35.

Handlingsprogram för transportinfrastruktur 2024-2029

Handlingsprogram för transportinfrastrukturen i Region Kalmar län (2024-2029) sätter ramarna för det strategiska arbetet med infrastrukturfrågor i länet.

Dokumentet är vägledande för arbetet med den regionala transportplanen där Region Kalmar län fördelar medel till investeringar i infrastruktur i länet. Den är även vägledande för arbetet gentemot stat och regering för att påverka omfattningen av infrastrukturinvesteringar i länet.

I dokumentet redovisas ett politiskt handlingsprogram avseende infrastruktur för transporter och mobilitet med syfte att nå målen och inriktningarna i regional utvecklingsstrategi kopplade till hållbar samhällsutveckling:

- Region Kalmar län är en fossilbränslefri region.
- Samhällsplaneringen är klimatanpassad och robust samt erbjuder trygga, tillgängliga och gröna miljöer för alla.
- Alla i länet har tillgång till väl utvecklad fysisk och digital infrastruktur.

Målbilden är att ha ett gott samarbete i länet för att förbättra infrastrukturen, gärna i samsyn med övriga medlemmar i Regionsamverkan Sydsverige, RSS, att hamnar har god tillgänglighet till väg och järnväg, värna goda förutsättningar för godstransporter samt att norra länsdelen har en bra koppling till Linköpings flygplats.

Bedömning: Handlingsplanen har stark påverkan på möjligheten att genomföra de satsningar på infrastruktur som ÖP2050 pekar ut, exempelvis satsningar på Västerviks hamn, Tjustbanan och vägnätet.

Cykelinfrastrukturplan 2023-2033

Cykelinfrastrukturplan för Kalmar län är ett tillägg till den Regionala transportplanen och syftar till att peka ut riktningen för cyklandets utveckling i Kalmar län under åren 2023-2033. Syftet med cykelinfrastrukturplanen är att identifiera vilka sträckor längs statlig regional infrastruktur i Kalmar län som skapar en sammanbindande funktion för vardagsresande och som därmed ska byggas ut med cykelinfrastruktur. Med det vill regionen möjliggöra för fler personer i Kalmar län att cykla i sin vardag.

Bedömning: I ÖP2050 pekas förstärkningar av cykelinfrastruktur ut som samspelar med regional cykelinfrastrukturplan. ÖP 2050 möjliggör för ökad cykling i Västerviks kommun.

Fossilbränslefri region 2030, med handlingsprogram 2023-2025

Fossilbränslefri region 2030 – Strategier, mål och handlingsprogram 2023-2025 rör Kalmar län som geografisk yta och omfattar i första hand energi- och klimat-

påverkan från energiförsörjning (inklusive el), transporter och arbetsmaskiner i Kalmar län. Därutöver föreslås aktiviteter för att minska länets indirekta klimatpåverkan.

Handlingsprogrammet är framtaget av Region Kalmar län och avgränsas till områden av strategisk betydelse och till insatser som kräver samhandling mellan olika aktörer och över gränser. Det innebär att handlingsprogrammet inte omfattar allt utvecklingsarbete för en fossilbränslefri region och att det kommer att behövas betydligt fler åtgärder än dessa för att nå uppsatta mål.

De regionala strategierna är att:

- Minimera och effektivisera användningen av energi och råvaror.
- Cirkulera resurser, genom att se avfall som en tillgång.
- Konvertera från fossil energi till förnybar sådan.
- Producera förnybar energi, men också tjänster och produkter som underlättar övergången till ett fossilbränslefritt samhälle.
- Kompensera de klimatutsläpp vi inte kan undvika.

Bedömning: ÖP2050 syftar till att åstadkomma en effektiv lokal energi- och råvaruproduktion, åstadkomma en säker avfallshantering utan att farligt avfall sprids samt att möjliggöra fossilfri energiproduktion. Därför bedöms strategin om en fossilbränslefri region ha stor påverkan på ÖP2050.

Övriga regionala handlingsplaner och strategier

Det finns ytterligare en rad regionala handlingsprogram och strategier som ger förutsättningar eller utgör underlag för arbetet med översiktsplanen. Dock anser Västerviks kommun att de mest relevanta regionala styrdokumenterna är de som gåtts igenom ovan.

- Bredbandsstrategi för Kalmar län 2018–2025 (Region Kalmar län)
- Ett jämställt Kalmar län 2024-2027 (Länsstyrelsen Kalmar)
- Besöksnäringstrategi 2022-2030 (Region Kalmar län)
- Region Kalmar läns kulturplan 2025-2028 (Region Kalmar län)
- Regionalt handlingsprogram för suicidprevention i Kalmar län 2023-2025 (Länsgemensam ledning)
- Handlingsprogram för kompetensförsörjning 2024-2027 (Region Kalmar län)
- Strategi för smart specialisering 2021-2027 (Region Kalmar län)
- Kalmar läns livsmedelsstrategi Växande värde 2016-2025 (Länsstyrelsen, Region Kalmar län samt LRF)

Kommunala mål, planer och program

Västerviks kommun samt kommunkoncern har många styrdokument. Här har de med störst bäring på fysisk planering valts ut.

Vision 2030 (2017)

Kommunens vision 2030 antogs år 2017. Det övergripande målet är "Livskvalitet varje dag" med 8 delmål:

- Samverkan och innovation – för en tryggad välfärd
- Kommunikationer – Närmare varandra och omvärlden
- En attraktiv och trygg kommun där människor vill bo, jobba och leva
- Vi visar vägen mot en hållbar miljöutveckling
- Ett näringsliv i tillväxt i en hållbar kommun
- Utbildning och kompetens i toppklass
- En rik och varierad kultur och fritid
- Alla är delaktiga och känner trygghet

Kommunens vision har legat till grund för mål, strategier och inriktningar i ÖP 2050. Det har fått stort genomslag i frågor kring samverkan i mellankommunala frågor, för utvecklade kommunikationer och infrastruktur, ÖP 2050s fokus på attraktiva livsmiljöer och trygghet, att värna om kommunens ekologiska värden, strävan mot minskade klimatutsläpp, möjligheter för ett växande näringsliv, att möjliggöra det livslånga lärandet och kompetensförsörjning i vår arbetsmarknadsregion, att utbudet av kultur, fritid och rekreation ska breddas ytterligare samt invånarnas inkludering i samhällsprocesser. Kommunens vision påverkar därmed ÖP2050 på alla tänkbara sätt och bedöms gå hand i hand med det planerade samhällsbyggandet.

Bedömning: Vision2030 är starkt vägledande för Västerviks kommuns arbete med ÖP2050.

Planeringsstrategi (2024)

En aktualitetsprövning av gällande översiktsplan görs genom att ta fram en planeringsstrategi senast två år efter ett ordinarie val. Ifall det inte tas fram en planeringsstrategi (eller ny översiktsplan) upphör nuvarande översiktsplan att vara aktuell.

Syftet med planeringsstrategin är att kommunen ska kunna bedöma och utvärdera relevansen och aktualiteten av översiktsplanen och dess tematiska tillägg, med hänsyn till förändrade planeringsförutsättningar och kommunens fortsatta arbete med översiktsplaneringen.

Trots att översiktsplan 2025 i delar är daterad så är de strategiska ställningstagandena och de övergripande målen fortfarande aktuella där de är av väsentlig betydelse. Översiktsplanen uppfyller fortfarande sitt vägledande syfte i stor utsträckning. Mot bakgrund av detta bedöms översiktsplan 2025 vara aktuell i övergripande strategiska frågor men behöver revideras för att vara långsiktigt stödande i beslut om kommunens framtida utveckling.

Bedömning: Planeringsstrategin är starkt vägledande för Västerviks kommuns arbete med ÖP2050. Den ramar in utgångspunkterna till förslaget till ÖP050.

Handlingsplan för bostadsförsörjning (2025)

Handlingsplanen för bostadsförsörjning syftar till att skapa goda förutsättningar för att alla invånare ska kunna bo i ändamålsenliga bostäder och att tydliggöra vilka åtgärder som krävs för att uppnå det. Handlingsplanen anger hur Västerviks kommun ska arbeta med bostadsförsörjningen. Handlingsplanen anger fem övergripande mål för bostadsförsörjningen som brutits ner till delmål.

Bedömning: *Handlingsplan för bostadsförsörjning är starkt vägledande för Västerviks kommuns arbete med ÖP2050 då den speglar invånarnas behov av bostäder vilket ÖP2050 ska förverkliga.*

Avfallsplan 2021–2030 (2021)

Målet med avfallsplanen är att kommunen ska förebygga att avfall uppkommer över huvud taget. Genom information och utveckling av teknik ska kommunen se till att det avfall som ändå uppkommer hanteras på så sätt att kommunen får ett flöde av material som är cirkulärt, giftfritt och fossilfritt. Avfallsplanen antogs av kommunfullmäktige i september 2021, gäller hela koncernen och sträcker sig fram till år 2030. Avfallsplanen är indelad i sex målområden: avfallsförebyggande, återanvändning, effektiv materialåtervinning, effektiv energiåtervinning, deponering, ingen nedskräpning.

Bedömning: *Avfallsplanen är vägledande för Västerviks kommuns arbete med ÖP2050 genom att i första hand driva på en hållbar och långsiktig samhällsplanering där rätt sak hamnar på rätt plats så att vi slipper onödig ombyggnation och därmed onödiga resursanspråk som ger avfall. ÖP2050 skapar också förutsättningar för att ta hand om deponier på rätt sätt. Genom en hållbar gestaltning och attraktiva livsmiljöer minskar även nedskräpningen.*

Belysningsprogram (2017)

Belysningsprogrammet innehåller kommunens riktlinjer för kvällsljus. Arbetet bedrivs i samarbete med övriga kommunkoncernen, fastighetsägare m.fl. Arbetet handlar om att se till ljusmiljöer beroende på platserns karaktärer, funktion och användning.

Bedömning: *Belysningsprogrammet är vägledande för Västerviks kommuns arbete med ÖP2050 via ÖP2050s fokus på en positivt gestaltad livsmiljö och attraktiv stadsmiljö.*

Biblioteksplan (2026)

Västerviks kommuns biblioteksplan slår fast att bibliotek ska vara en demokratisk, kreativ och tillgänglig mötesplats med kulturella upplevelser. Biblioteket ska vara synligt och aktivt i lokalsamhället genom utåtriktad verksamhet och ett varierat kulturutbud på plats, digitalt och utanför biblioteket. Biblioteken har en viktig roll som demokratisk mötesplats och för att öka den digitala kompetensen hos allmänheten.

Bedömning: Biblioteksplanen fungerar vägledande för ÖO2050s vision om att bidra till aktiva lokalsamhällen, öppna mötesplatser och en minskad segregation.

Bredbandsstrategi (2013)

Syftet med en bredbandsstrategi för Västerviks kommun är att skapa ett gemensamt mål, att belysa utvecklingsbehoven ur ett samhällsperspektiv samt ange riktlinjer för hur utbyggnaden ska ske. Målet är att år 2018 ska 90 % av kommunens hushåll och arbetsställen ha tillgång till bredband i världsklass, i strategin definierat som 100 Mbit/s eller mer.

Bedömning: Bredbandsstrategi är svagt vägledande för Västerviks kommuns arbete med ÖP2050, då målet är passerat men inriktningen mot digitalisering av samhället i hela kommunens geografi är fortsatt av stor vikt.

Dagvattenstrategi (2020)

Målet för dagvattenstrategin är en långsiktigt hållbar dagvattenhantering där dagvatten inte hotar att skada byggnader, miljön eller våra vatten och där dagvatten också ses som en resurs. Det handlar om hur kommunen kan förbättra hanteringen av dagvatten i den befintliga miljön i våra tätorter och om hur vi kan säkerställa att det vid ny planläggning och att byggnation skapas på ett sådant sätt att dagvattenhanteringen är klimatanpassad.

Bedömning: Dagvattenstrategin är starkt vägledande för Västerviks kommuns arbete med ÖP2050. ÖP2050 införlivar dagvattensstrategins inriktning via fokus på hantering av dagvatten i orterna, vattenfördröjning, klimatanpassning och hantering av vatten i samhällsbyggnadsprocessen.

Digital strategi (2019)

Syftet med kommunens digitala strategi är att ange färdriktningen för kommunens digitala utveckling. Fokusområden i strategin är enklare vardag för medborgare och företag, enklare och öppnare förvaltning samt effektivare verksamhetsutveckling med högre kvalitet. Digitalisering fastslås i strategin handla framförallt om verksamhetsutveckling.

Bedömning: Digital strategi är svagt vägledande för Västerviks kommuns arbete med ÖP2050. Strategins påverkan på ÖP handlar om kommunens möjlighet att, där det bedöms eftersträvänsvärt, digitalisera service till medborgare.

Energi- och klimatstrategi 2021–2023 (2021)

I energi- och klimatstrategin (som också utgör den kommunala energiplanen) visas hur kommunkoncernens framtida energiförsörjning kan baseras på fossilbränslefria och energieffektiva lösningar, samt vara säker och trygg. Kommunkoncernen ska gå från fossil energi till förnybar sådan och stimulera till produktion av förnybar energi. Inga fossila bränslen ska användas till uppvärmning och samhällsbetalda resor ska göras med fossilbränslefria fordon. Kommunen och de

kommunala bolagen ska också vara inspiratörer och goda exempel för invånare och företag i det viktiga klimat- och miljöarbetet.

Målmråden i strategin är minskade utsläpp av växthusgaser, ökad energi-effektivisering, trygg och säker energiförsörjning, ökad lokal produktion av förnybar energi och anpassning till ett förändrat klimat.

Energi- och klimatstrategin omfattar Västerviks kommun som geografiskt område. Kommunkoncernen har begränsad rådighet över utvecklingen och är beroende av andra aktörers handlingar. Energi- och klimatstrategin ska ses som en språngbräda för kommunkoncernens fortsatta arbete för det lokala klimatarbetet.

Bedömning: Energi- och klimatstrategi är starkt vägledande för Västerviks kommuns arbete med ÖP2050. ÖP2050 införlivar strategins inriktning via fokus på klimatanpassning, möjligheter till lokal energiproduktion och en utveckling mot minskade klimatutsläpp.

Folkhälsostrategi 2022–2030

Det övergripande syftet med folkhälsostrategin är att skapa förutsättningar för en god och jämlik hälsa för kommunens medborgare. Folkhälsostrategin ska stimulera ett systematiskt folkhälsoarbete i Västerviks kommun för att utjämna skillnader i hälsa och generellt förbättra folkhälsan i kommunen. De två fokusområdena är goda levnadsvanor och goda livsmiljöer.

Bedömning: ÖP2050 syftar till att möjliggöra för goda levnadsvanor och goda livsmiljöer kring exempelvis ökad användning av kollektivtrafik, rörelse i vardagen, förbättrade gång- och cykelvägar, tillgängliga mötesplatser, hälsofrämjande bostäder, ökad orsattraktivitet, god tillgång till natur- och kulturvärden, god vattenkvalitet, ökad trygghet, attraktiv arbetsmarknad och tillgång till utbildning.

Hamnstrategi (2018)

Västerviks kommunkoncern äger Västerviks hamn på Lucernaön vid Västervik. Hamnstrategin pekar ut inriktningen för hamnen. I hamnen ska flera trafikslag kopplas samman (trafik på väg, järnväg och via båt). Ökad omsättning, ökad attraktivitet och ökad konkurrenskraft ska prioriteras för hamnen.

Bedömning: ÖP2050 syftar till att möjliggöra för en utveckling av hamnens potential för hållbara och robusta transporter. Hamnstrategin blir därmed starkt vägledande för ÖP2050.

Handelspolicy (2015)

Inriktningen för kommunens handelspolicy är att Västervik ska utvecklas som ett mellanregionalt handelscentrum där Västervik ska upplevas som den självklara handelsdestinationen för närliggande kommuner. De främsta verktygen som nämns är detaljplanering, gestaltning av offentliga miljöer och samverkan mellan intressenter.

Bedömning: Handelspolicyn är vägledande för ÖP2050 genom att peka på vikten av goda livsmiljöer och en attraktiv stadsmiljö.

Handlingsplan för förebyggande verksamhet och räddningstjänst enligt lagen om skydd mot olyckor

Västerviks kommun ska vara en trygg och säker plats att bo, verka och vistas i. Kommunen vill skapa goda och säkra miljöer i ett samhälle som står emot yttre och inre påfrestningar. Handlingsplanen beskriver kommunens nuläge och identifierar risker av vikt för kommunens verksamheter och invånare. Mål som berör fysisk planering är exempelvis samhället byggs hållbart avseende brandskydd och riskhänsyn" samt "räddningstjänsten har en god förmåga att verka vid kriser, höjd beredskap och krig".

Bedömning: Handlingsplanen är vägledande för ÖP2050 i arbete för att minska sårbarheter och olyckor. Det handlar om förebyggande insatser som trygga offentliga rum men också om säkra transportleder, klimatanpassning, att minska skogsbränder och naturolyckor samt olyckor med farliga ämnen. Dessutom hanteras här kommunens möjligheter kring förebyggande arbete.

Integrationsstrategi 2023–2027(2022)

Integrationsstrategins övergripande mål är att skapa förutsättningar för att ta tillvara på individens egen kraft och resurser genom ett inkluderande mottagande av utrikesfödda. Individen ges goda möjligheter att etablera sig i arbets- och samhällslivet i Västerviks kommun.

Integration ska ses som en ömsesidig process som är beroende av den växelverkan som sker mellan individer. Integration leder till samhörighet och mening i samhället. För kommunens invånare handlar integration om att känna tillhörighet och vara delaktig i vårt samhälle. Målen i strategin handlar om att fler utrikesfödda ska arbeta/studera, kunskaperna i svenska språket ska öka och att kommunen arbetar för att förbättra integration och delaktighet av människor i samhället.

Bedömning: Integrationsstrategin är vägledande för ÖP2050 via fokus på möjligheter till arbete och studier, på att tillskapa attraktiva livsmiljöer och mötesplatser, minskad segregation samt bidra till en ökad känsla av delaktighet.

Kulturmiljöprogram (2022)

Kulturmiljöprogrammet är en typ av kommunalt planeringsunderlag som alla kommuner måste ha. Kulturmiljöprogrammet används av kommunen vid föreslagna samhällsförändringar, bygglov och utvecklingsplaner. Den är också ett värdefullt dokument för att lära sig mer om kommunens historiska utveckling.

Kulturmiljöprofilen för kommunen är tematiskt upplagd med fyra huvudrubriker - Tjustbygden, kust och sjöfart, städerna i Tjust samt industrins landskap.

Bedömning: Kulturmiljöprogrammet är vägledande för ÖP2050 via fokus på lokalsamhällets historia som identitetsskapande värden i samhället. Tjustbygdens rika kulturmiljövärden spelar stor roll för den attraktiva livsmiljön som ÖP2050 eftersträvar.

Kulturstrategi 2016–2020 (2016)

Kulturstrategin ska utveckla kulturområdet i Västerviks kommun och utgår ifrån att kultursatsningar ska utgöra en naturlig och integrerad del av samhällsutvecklingen. Kultur är viktigt i sig självt men kan också bidra till att gynna såväl hälsa och social sammanhållning som demokrati och tillväxt på ett positivt sätt.

Visionen är att kulturen har en betydande roll när Västervik växer med stolthet och äkthet och utvecklas till en hållbar kommun. Västervik har ett levande kulturliv utan gränser, tillgängligt för alla.

Bedömning: Målåret på strategin är passerat men innehållet bedöms vara aktuellt och vägledande för ÖP2050. Flera av insatserna i kulturstrategin påverkar ÖP2050 positivt. Det handlar om att utveckla offentlig konst, ett öppet kulturliv, fokus på barn- och ungdomskultur och invånares tillgång till kulturupplevelser.

Lokal åtgärdsplan för minskad övergödning i kustvatten 2017–2021 (2017)

Åtgärdsplanen ska fungera som en "blå vision" för kommunen och beskriver vad som krävs för att uppfylla vår lokala del av det svenska åtagandet enligt Helcom - Baltic Sea Action Plan, för att minska övergödningen och lokalt nå målet om god ekologisk status i kustvattnet. Den blå visionen lyder:

Västerviks kommun är drivande i det gemensamma arbetet att skapa och bevara en levande Östersjö med ekosystem och livsmiljö i balans. Kommunen kommer till år 2021 ta vår del av Helcoms Östersjöplan. Målet är att uppnå "god ekologisk status" i enlighet med EU:s ramdirektiv för vatten.

Bedömning: Kustvattnets status är av stor strategisk vikt för Västerviks kommun för ekosystemet, för besöksnäringen och som identitetsbärare. Målåret för dokumentet är passerat men åtgärdsplanen bedöms fortsatt vara aktuell. Därför är åtgärdsplanen vägledande för ÖP2050 vad gäller kustvatten.

Långsiktig hemlöshetsstrategi för Västerviks kommun (2025)

Syftet med strategin är att beskriva Västerviks kommunkoncerns strategiska vägval för att förebygga och motverka hemlöshet lokalt och därmed bidra till en nollvision mot hemlöshet. Hemlöshetsfrågan behöver integreras och beaktas i de processer som hanterar samhällsplanering, bostadsförsörjning, boendelösningar, integration, sociala och medicinska stödinsatser, missbruksvård samt arbetsmarknadsåtgärder.

Västerviks kommun ska utifrån fyra strategiska områden verka i riktning mot nollvisionen. Områdena är uthållig organisation för ett nollvisionsarbete, bostäder för alla, vräkningsförebyggande arbete samt effektiva, likvärdiga och kvalitativa insatser. Det betyder att kommunkoncernen ska skapa förutsättningar för samverkan, arbeta främjande för bostäder åt alla, förebygga vräkningar och de sociala problem som riskerar att leda till hemlöshet samt åtgärda den befintliga hemlösheten.

Bedömning: Hemlöshetsstrategin är vägledande för ÖP2050. Dock har frågor om bostäder för hemlösa främst hanterats i handlingsplan för bostadsförsörjning. ÖP pekar på vikten av ekonomiskt tillgängliga bostäder för alla invånare och syftar till att öka tryggheten och minska segregation.

Naturvårdsprogram (2008)

Naturvårdsprogrammets första del anger mål och riktlinjer för naturvårdsarbetet med målåren är 2009 – 2015. Här ges en beskrivning av kommunens naturvärden. På en översiktskarta redovisas områden med höga naturvärden indelade i olika klasser. I del två ges en bredare beskrivning av kommunens naturförhållanden. Här finns en objektkatalog med beskrivning och klassning av områden som är särskilt värdefulla ur naturvårdssynpunkt. Naturvårdsprogrammet ska fungera som kunskapsunderlag i samband med fysisk planering.

De tre inriktningsmålen är

- Västerviks kommun uppvisar en rik variation av naturtyper och biotoper som utgör en god livsmiljö för en mångfald av arter.
- Västerviks kommuns sjöar, vattendrag och kustvatten uppnår god ekologisk status i enlighet med ramdirektivet för vatten.
- Kunskaperna om kommunens natur och naturvärden förbättras.

Bedömning: Programmet bedöms vara aktuellt trots att målåren är passerade. Ett uppdrag att ta fram ett grö- och blåstrukturprogram ges i ÖP2050 och det kommer på sikt ersätta naturvårdsprogrammet. Till dess är naturvårdsprogrammet vägledande för ÖO2050 i frågor kring naturvård och naturvärden.

Parkeringsstrategi (2018)

Syftet med parkeringsstrategin är att tydliggöra hur kommunen ska agera i olika parkeringsfrågor. Strategin tar bland annat sin utgångspunkt i nu gällande översiktsplans tematiska tillägg Trafikstrategi. Parkeringsstrategin omfattar åtgärder för såväl bil som cykel.

Bedömning: Parkeringsstrategin bedöms vara vägledande för ÖP2050 för att nå mål om attraktiva stadsmiljöer och utveckla trafiksystemet för gång, cykel, kollektivtrafik och bil. Strategin bedöms vara aktuell men en ny version av strategin finns under arbete samt att TÖP Trafikstrategi arbetas in i ÖP2050.

Policy för funktionshinderfrågor (2017)

Syftet med Västerviks kommuns policy för funktionshinderfrågor är att människor med funktionsnedsättning ska kunna leva som andra, med samma rättigheter och skyldigheter. I policyn uttrycker kommunen exempelvis en vilja att samhället utformas så att människor med funktionsnedsättning i alla åldrar blir fullt delaktiga i samhället.

***Bedömning:** Policyn är vägledande för ÖP2050 genom att fastställa kommunens vilja att planera för ett tillgängligt samhälle. Det får genomslag i ÖP2050 genom ambitionen att skapa tillgängliga mötesplatser, inkluderande offentliga miljöer och attraktiva tätortsmiljöer.*

Policy för grön- och blåstruktur i Västerviks stad med närmaste omgivningar (2008)

Policyn ger en bild av stadens gröna och blåa strukturer i form av parkmark, skogsdungar, alléträd, kyrkogårdar, vattenkontakt och strandpromenader. Policyn visar hur kommunen vill att grönstrukturen ska utvecklas, utnyttjas och bevaras för framtiden. Den ska fungera som verktyg i den kommunala planeringen när staden växer. Övergripande mål i policyn är "Västervik är en estetiskt tilltalande stad med en stor variation av lättillgängliga grönområden och vattennära miljöer som har höga värden för naturvård, rekreation och kulturmiljö".

***Bedömning:** I arbetet med ÖP2050 tas ett helhetsgrepp om grön- och blåstruktur för hela kommunen genom framtagande av ett nytt underlag. Tills underlag finns sammanställt i en ny policy/plan för hela kommunens yta är nuvarande policy från 2008 det som vägleder ÖP2050 vad gäller Västerviks stad med omnejd.*

Policy för offentlig konst (2025)

Policyns syfte är att säkerställa att kommunala förvaltningar och bolag har en samsyn gällande offentlig konstnärlig gestaltning. Konsten ska ingå som en naturlig och självklar del i våra gemensamma samhällsmiljöer. Policyn slår fast att de nationella målen inom "gestaltad livsmiljö" är vägledande för Västerviks kommuns arbete med offentlig konst samt att den offentliga konsten ska beaktas i ett tidigt skede i samhällsbyggnadsprocessen.

***Bedömning:** Policyn är vägledande för ÖP2050 som syftar till att möjliggöra för offentlig konst och en väl gestaltad livsmiljö.*

Risk- och sårbarhetsanalys (2023)

Det är ett lagstadgat krav för Sveriges kommuner att ta fram en risk- och sårbarhetsanalys, RSA, vart fjärde år. I sin RSA ska kommunen analysera vilka extraordinära händelser i fredstid som kan inträffa i kommunen och hur dessa händelser kan påverka verksamheten. Målet med säkerhets- och trygghetsarbetet i kommunen är att säkerställa att våra samhällsviktiga verksamheter har en god förmåga att motstå och hantera störningar. Olika typhändelser som t ex extrema

väderhändelser, störningar i elförsörjning och bränder identifieras och deras möjliga konsekvenser bedöms i RSAn. Den generella krisberedskapen i Västerviks kommun bedöms som god precis som samhällsviktiga verksamheters förmåga att motstå allvarliga störningar.

Bedömning: risk- och sårbarhetsanalysen är vägledande för kommunens arbete med exempelvis sårbarhet, olyckor, farligt gods och klimatanpassning. ÖP2050 stävar efter en robust samhällsbyggnad som är motståndskraftig vid kriser.

Serviceplan för Västerviks och Oskarshamns kommuner (2025)

En serviceplan har till syfte att styra insatser mot en god servicenivå vad gäller kommersiell service för invånarna inom kommunens rådighet. I första hand är det i landsbygderna och mindre orter som en god servicenivå behöver säkerställas inom rimligt avstånd. Målsättningen är att servicenivån ska bidra till att människor vill och kan bo, leva och verka i landsbygderna.

Serviceplanen ska dels synliggöra och ge en helhetsbild av den service som finns i landsbygderna idag, dels ge ökad kunskap och förståelse för landsbygdernas utmaningar och behov. Innehållet ska fungera som ett underlag för aktörer som vill utveckla landsbygderna. Serviceplanen ska även vara ett stöd och ett komplement till kommunernas andra strategiska dokument som översiktsplanen samt vara koordinerad med regionens serviceplan.

Bedömning: Serviceplanen är vägledandet för strävan i ÖP2050 att möjliggöra för ökad service i hela kommunen genom förbättrad transportinfrastruktur, bidra till möjligheter att bo och leva i hela kommunen, attraktiva livsmiljöer och möjlighet att etablera företag i tätorter och småorter.

Styrdokument enligt Lag om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH) 2023-2026 (2023)

Styrdokumentet beskriver Västerviks kommuns övergripande inriktning och prioritering för kommunens arbete inom krisberedskapen för perioden 2023–2026. Styrdokumentet reglerar krisberedskapsarbetet för samtliga förvaltningar och bolag inom kommunkoncernen.

Dessa principer innebär att varje förvaltning och kommunalt bolag ansvarar för upprätthållande av verksamheten inom sitt ansvarsområde före, under och efter en samhällsstörning eller kris och ansvarar för hanteringen av krisen enligt de bestämmelser som gäller för respektive verksamhet. Händelser medför olika grader av samhällsstörningar vilket påverkar hur de hanteras.

Bedömning: ÖP2050 förhåller sig till inriktningen att den offentliga verksamheten ska fungera i olika krislägen och att samhällsplaneringen ska underlätta för det.

Säkerhetspolicy 2023–2026 (2023)

Säkerhetspolicyn redovisar kommunens viljeinriktning och mål för säkerhetsarbetet. Säkerhetsarbetet ska vara integrerad i all kommunal verksamhet och ska förebygga och begränsa oönskade händelser som kan drabba människor, egendom, miljö och viktiga samhällsfunktioner. Säkerhetsarbetet ska även ligga till grund för kommunkoncernens förberedelser för och förmåga att hantera kriser i fredstid och kommunens förmåga inom totalförsvaret vid höjd beredskap. Ett av målen är att kommunen ska vara en säker och trygg kommun för alla som bor, verkar och vistas här. Säkerhetsarbetet konkretiseras sedan vidare i risk- och sårbarhetsanalysen.

Bedömning: Säkerhetspolicyn är vägledande för ÖP. ÖP2050 stävar efter en robust samhällsbyggnad som är motståndskraftig vid kriser.

Tillväxt- och näringslivsstrategi 2023–2028 (2023)

Syftet med strategin är att den ska bidra till en långsiktig och hållbar tillväxt i samverkan mellan näringslivet och Västerviks kommun. Strategin innehåller sju fokusområden, bland annat tillgång till mark och lokaler för företag, förbättrad infrastruktur för person- och godstransporter och digitala tjänster, fler företag, ökad kommunal service till näringslivet, hållbar utveckling för näringslivet via exempelvis lokal energiförsörjning, kompetensförsörjning samt ökad innovationskraft.

Bedömning: tillväxt- och näringslivsstrategin är starkt vägledande för ÖP2050 där ett centralt område är att tillskapa mer mark för verksamheter, men också genomsyras av fokus på förbättrad infrastruktur samt möjligheter till säkrad kompetensförsörjning.

Träbyggnadsstrategi (2022)

Syftet med strategin är att vidareutveckla Västerviks identitet som en träkommun samt att bidra till en hållbar byggbransch där kommunen tar täten för det innovativa och klimatpositiva byggandet. Målet är att år 2030 ska minst 65 % av kommunkoncernens byggnadsprojekt vara träbyggnader. Strategin pekar på strategier för att nå målet, som exempelvis att alltid pröva träbyggnation som ett första alternativ, aktiv dialog med entreprenörer om träbyggnad, premiera klimatpositivt byggande i markanvisningar, välja hälsosamma materialval, upphandling som verktyg, byggmaterial med lång livslängd samt höja kunskapsnivån om träbyggnader.

Bedömning: träbyggnadsstrategin är vägledande för ÖP2050 då gestaltning, attraktiv livsmiljö och kulturmiljöer prioriteras. Trä är ett viktigt byggnadsmaterial i vår geografi och ÖP2050 bedöms inte hämma träbyggnation.

Turismstrategi 2013-2020 (2013)

Strategin är ett övergripande styrmedel för Västerviks utveckling som samlad besöksdestination. Målsättningen är att turismstrategin ska visa hur destinationen Västervik kan attrahera fler besökare och hur destinationen blir mer upplevelserik, lättillgänglig och bättre koordinerad. Strategin tar utgångspunkt i visionen "Västervik – det naturliga valet för den medvetna människan som året runt söker nära upplevelser och välbefinnande nära vatten".

En viktig position är destinationens paroll "Västervik – skärgårdsstaden i Småland". Den bottnar i att synliggöra Västerviks genuina stadskärna i direkt närhet till Tjust skärgård. Det besökaren får med sig är kombinationen av stad och land, med vackra vyer och lugn i skärgården samt evenemang och stadsliv i Västervik. I strategin anges att besöksnäringen även ska bidra till en positiv befolkningsutveckling.

En framgångsfaktor är evenemang året runt. Fokus ligger på att evenemang ska ge nya upplevelser till besökare och boende, förlänger säsongen i besöksnäringen, bidrar till lokal handel, stärker ideellt engagemang och bilden av kommunen.

Bedömning: *måläret för strategin är passerat men inriktningarna är fortsatt aktuella till dess att en uppdaterad version presenteras. Fokus på upplevelser och evenemang året runt, goda kommunikationer, attraktiva livsmiljöer, en tillgänglig skärgård och sambandet landsbygd/skärgård-stad är vägledandet för ÖP2050.*

Vattenförsörjningsplan (2017)

Syftet med vattenförsörjningsplanen är att säkerställa dricksvattenförsörjningen i Västerviks kommun i ett flergenerationsperspektiv. Vattenförsörjningen ska vara långsiktigt hållbar. Planen och omfattar både allmänt och enskilt/privat dricksvatten. Kommunen och Västervik Miljö & Energi AB ansvarar för den allmänna vattenförsörjningen och för en utveckling mot långsiktigt hållbar vattenförsörjning inom verksamhetsområdena för allmänt vatten.

Planen belyser de naturliga vattenresurser som finns i ytvatten och grundvatten. Potentiella vattenresurser har identifierats för att kunna bevaras för framtida behov. Ett antal bristområden har identifierats där åtgärder är nödvändiga.

Bedömning: *Vattenförsörjningsplanen är starkt vägledande för ÖP2050 då hållbart planerade och förvaldade vattenresurser är en avgörande fråga i Västerviks kommun. Planen tillför fakta och åtgärder gällande anpassning till ett förändrat klimat.*

Vattentjänstplan (2024)

Vattentjänstplanen är ett samlande dokument för VA-planering. Vattentjänstplanen blir därmed det samlande dokumentet för VA-planering och lever sida vid sida med vattenförsörjningsplan och dagvattenstrategi.

En vattentjänstplan ska innehålla kommunens långsiktiga planering av hur behovet av allmänna vattentjänster ska tillgodoses. Planen ska också innehålla en bedömning av vilka åtgärder som behöver vidtas för att de allmänna VA-anläggningarna ska fungera vid en ökad belastning på grund av skyfall. Målet är en långsiktigt hållbar VA-försörjning.

Vattentjänstplanen riktar sig i första hand mot kommunens förvaltningar, enheter och bolag. Vattentjänstplanen har ett tidsperspektiv på 10 år framåt i tiden. Planen ska aktualitetsprövas varje mandatperiod.

Bedömning: vattentjänstplanen är starkt vägledande för ÖP2050. Insatserna hanteras via beredskap för skyfall, god VA-kapacitet i utvecklingsområden och insatser för klimatanpassning.